

Els crims franquistes contra la humanitat

El jutge de l'Audiència Nacional espanyola, Baltasar Garzón, considera que és necessari d'instituir una comissió de la veritat perquè s'investiguin els crims contra la humanitat comesos durant la dictadura franquista. El jutge opina que és imprescindible saber què va succeir. Ja era hora! Finalment, trenta anys després de la mort del dictador, un representant d'una instància important de l'estat demana una cosa normal i necessària, i que nosaltres hem aplaudit per bona, quan l'han feta els altres països, però que aquí no ens ha semblat mai oportú de fer.

El jutge de l'Audiència Nacional espanyola, Baltasar Garzón, considera que és necessari d'instituir una comissió de la veritat perquè s'investiguin els crims contra la humanitat comesos durant la dictadura franquista. El jutge opina que és imprescindible saber què va succeir. Ja era hora! Finalment, trenta anys després de la mort del dictador, un representant d'una instància important de l'estat demana una cosa normal i necessària, i que nosaltres hem aplaudit per bona, quan l'han feta els altres països, però que aquí no ens ha semblat mai oportú de fer. És tan aberrant la tergiversació i ocultació que s'ha fet de la nostra història que solament amb iniciatives com la que proposa Garzón aconseguirem que la gent pugui saber què són realment els valors democràtics. No podem jugar a demòcrates, si amaguem la veritat. No serem demòcrates, si no fem justícia històrica i analitzem els fantasmes del nostre inconscient col·lectiu. Per molt que pugui pesar a una immensa majoria que van col·laborar amb la dictadura, o que es van inhibir per no tenir maldecaps. La desprogramació encara no s'ha fet. És curiós, per exemple, que alguns mitjans de comunicació, en referir-se a la proposta de Garzón, seguint la inèrcia transicional espanyola, asèptica i farsària, abans de 'crims contra la humanitat' hagin escrit 'allò que ell qualifica de'. Com si Garzón, un jutge, habituat a aquesta mena de processos, pogués cometre ara, trenta anys després, un error de qualificació. En realitat, els crims del règim franquista van ser més que això. Crec que es pot parlar d'una veritable política d'extermini, de genocidi, que es va dur a terme intensament, sobretot, la dècada del 1940. La proposta de Garzón, l'hem d'agrair als sectors de l'esquerra llatinoamericana que li han retret que investigui les dictadures xilena i argentina, per exemple, i ignori la franquista. Al jutge, no li ha tocat cap més remei que fer aquestes afirmacions per no semblar un farsant. Algú hauria d'estudiar profundament els mecanismes de tota mena que han fet possible que la nostra normalitat respecte de la història sigui d'enganyar-nos. Això i les conseqüències que té en la conjunció de valors morals, socials, ètics i culturals, amb els quals construïm el present i el futur. És clar que el respecte dels drets humans i de la justícia històrica que tenen els xilens, per exemple, és molt superior al nostre. La seva transició sí que és un model de veritat, sobretot si la comparem amb les tèrboles maniobres que es van fer aquí i que encara perviuen. La situació xilena era molt més complexa que no pas la nostra. El dictador es va mantenir, primerament, de cap de les Forces Armades i, després, de senador vitalici. Però, lentament i, ironies de la vida, gràcies a Garzón, des que Pinochet va ser detingut a Londres, l'any 1998, va començar la veritable transició. Ha costat, però el general ja és processat, com molts del seus sicaris, alguns dels quals ja són condemnats i empresonats pels seus crims. S'ha redactat un informe sobre la tortura i la repressió, que ha fet que el cap actual de les Forces Armades hagi reconegut la responsabilitat de l'exèrcit en els crims contra la humanitat comesos durant el període 1973-1990. És un procés valent, ple d'imperfecions encara, però que sembla imparable en la voluntat de restablir la veritat i fer justícia. Exactament a l'inrevés de la posició oficial, a molts nivells, que hem viscut aquí fins avui. Aquesta peculiaritat nostra és un perillós misteri que s'oculta en les tenebres de la nostra ànima. Per què, després de trenta anys de democràcia, encara no hem pogut tractar del nostre passat col·lectiu, a fons, i des de tots els angles possibles: legal, històric, humà...? Sembla que tot just comencem, i per pressió de les bases, no pas per voluntat dels nostres polítics i institucions, que ho accepten perquè ja no tenen cap més opció. Des que el setembre passat el govern de Madrid va constituir una comissió interministerial per a estudiar les reivindicacions de les associacions de la memòria, l'única cosa que han fet és anar a Moscou a fer-se

fotos amb els 'nens de Rússia' i apujar-los una mica la pensió. Què passa aquí? És que no va haver-hi víctimes del franquisme? Poc després de la detenció de Pinochet a Londres vaig fer un viatge a Xile. A l'escala de Buenos Aires, la premsa argentina recollia unes declaracions de Felipe González contràries a la detenció i al possible judici del dictador. En arribant a Santiago de Xile, el bon Martín Villa (Endesa, aleshores) recomanava als xilens des de les pàgines de 'El Mercurio' que seguissin l'exemple de la modèlica transició espanyola. Tots dos coincidien. Tots dos aconsellaven. Qui els demanava opinió? Per què eren contraris a l'acció de la justícia internacional contra un tirà d'aquelles característiques? Continuaven i continuen defensant allò que és indefensable, a l'uníson. Qui parla per boca d'ells? Afortunadament, ningú no en va fer gens de cas. Xile ens ha donat una gran lliçó, abans i ara, posant Baltasar Garzón en evidència. Vejam si l'esquerra que governa recull la iniciativa. Encara que, sens dubte, Rodolfo Martín Villa i Felipe González hi seran contraris.

7 març 2005

Una notícia de VilaWeb.com

Edició GENERAL

<http://www.vilaweb.cat>

[Enllaç permanent](#)